

LUNDS
UNIVERSITET

Riksdagens syn på kriminalitet

*En ideologianalys av Sveriges riksdagspartier och deras syn på
kriminella och kriminalitet.*

Rebecka Karlberg

Avdelningen för mänskliga rättigheter

Historiska institutionen

Kurskod: MRSG31

Termin: HT-2014

Handledare: Olof Beckman och Christopher Collstedt

Omfång:

Abstract

Uppsatsens syfte är att belysa hur riksdagspartiernas olika ideologier påverkar debatten när ämnet är kriminalitet, det förebyggandearbete och förhindrandet av återfall i kriminalitet. Två riksdagsdebatter ("oroligheter i storstädernas förorter" och "organiserad brottslighet") har använts som primärmaterial. Därtill har böcker och kompendier gällande kriminalvård och den kriminalpolitiska debatten använts i uppsatsen. Inläggen i den riksdagspolitiska debatten nämner flera gånger, arbetslösheten, bostadsbristen och den bristande skolgången som orsaker till kriminalitet. Begreppen segregation och utanförskap är andra orsaker som nämns frekvent. Var ansvaret ligger för att åstadkomma förändringar skiftar mellan partierna, alltifrån ett individuellt ansvar till att samhället/staten har hela ansvaret. Metoden som har använts i arbetet för att undersöka vilka ideologier det är som präglar och påverkar debatten är en ideologianalys.

Resultatet av undersökningen är att det råder olika människosyn på de kriminella beroende på vilken ideologi partiet håller sig till. De tidigare oppositionspartierna (Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och miljöpartiet) har en kollektivistisk människosyn medan Alliansen (Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centern) har en individualistisk.

Vidare blev resultatet att riksdagen och regeringen är överens om vilka sociala orsaker det är som skapar kriminella och kriminalitet. Men det är tillvägagångssättet för att lösa problemen som skiljer partierna och riksdagen åt. De rödgröna blocket menar att det är ett nationellt och statligt ansvar till att lösa de sociala problemen. Medan allianspartierna talar om ett individansvar och att arbetet ska decentraliseras ner till en kommunal nivå.

Nyckelord: Kriminell, mänskliga rättigheter, ideologianalys, Kriminalvården, riksdagspartier.

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
1.1	Problemformulering, syfte och frågeställning.....	3
1.2	Material.....	4
1.2.1	Primärmaterial	5
1.2.2	Avgränsning	7
1.2.3	Källkritik.....	8
2	Tidigare forskning.....	9
3	Teori och metod.....	12
3.1	Teori	12
3.1.1	Liberalism.....	12
3.1.2	Socialism	14
3.1.3	Konservatismen	15
3.2	Metod.....	17
3.2.1	Ideologianalys.....	17
4	Empiri	20
4.1	Socialdemokraterna	20
4.2	Vänsterpartiet.....	22
4.3	Miljöpartiet	24
4.4	Moderaterna.....	25
4.5	Folkpartiet.....	27
4.6	Centerpartiet	28
4.7	Kristdemokraterna	29
4.8	Sverigedemokraterna	31
5	Analys.....	33
5.1	Individen.....	33
5.2	Samhället	34
5.2.1	Vilken syn på kriminalitet och kriminella ger Sveriges riksdagspartier uttryck för och kan dessa skillnader förklaras ideologiskt?	36
6	Diskussion	37
	Referenser	38

1 Inledning

Kriminella och kriminalitet är ett känsligt ämne bland stater världen över, ingen vill ha det som en del av sitt samhälle men samtidigt råder det stora svårigheter att få ett samhälle fritt från kriminalitet. När det idag talas om kriminella individer tillskrivs det en negativ syn på individen och genast försvåras situationen som individ i det svenska samhället. I USA förlorar en dömd delar av sina rättigheter, till exempel rösträtten,¹ så långt har den svenska politiken inte gått. Sverige däremot har skärpt lagstiftningen och ökat straffsatserna, vilket kan ses som hårdare tag mot kriminaliteten.² Brottsförebyggande rådet är en av Sveriges stora källor till forskning kring kriminalitet och redovisning av kriminalstatistik.³ Det man finner i deras publikationer är att det mesta av forskningen kring kriminella och kriminalitet rör teman som att motverka brott, skärpa straffen samt arbeta med att minska återfall i kriminell verksamhet.⁴ Är brott ett ansvar som varje enskild individ själv ska hantera eller är det ett samhällsfenomen som beror på hög arbetslöshet, bostadsbrist eller ett utanförskap i samhället?

Vidare är brott något som är oacceptabelt och otillåtet, ändå begår människor både små och stora brott dagligen i vårt samhälle. I den här uppsatsen ligger fokus på att undersöka vilken syn på kriminalitet och kriminella som kommer till uttryck i svensk politik. Genom en ideologianalys av två olika riksdagsdebatter undersöks vilken ideologisk syn som råder på kriminalpolitiken och därmed hur politikerna ser på kriminella individer. Har de rätt till återanpassning i samhället eller förblir de kriminella resten av sitt liv?

I den här uppsatsen har jag fått en möjlighet att slå samman två av mina intresseområden, mänskliga rättigheter och kriminologi. Jag har länge funderat på hur man ser på kriminella inom den svenska politiken då det har ett stort inflytande på övriga samhället. Därför fokuserar undersökningen på vilken syn som kommer till uttryck i Sveri-

¹ Liljas Peter, *Dömd för brott- farväl till rättigheter*, Amnesty, 23 december 2012, hämtat 2015-07-09.

² Regeringskansliet, *Proposition 2010/03*, hämtat 2015-07-09.

³ Brottsförebyggande rådet, *Om brå*, 5 maj 2015, hämtat 2015-07-12.

⁴ Brottsförebyggande rådet, *Publikationer*, hämtat 2015-07-12.

ges riksdag gällande kriminella, för att därigenom få en bättre förståelse för dessbidrag till diskursen.

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställning

Kriminalitet är något som dagligen präglar vårt samhälle och där våld och mord nu mera hör till vardagen. I media kan människor dagligen läsa om kriminella aktiviteter som sker runt om i Sverige det är allt ifrån ekonomisk brottslighet till mord och gängrelaterad verksamhet i våra storstäder blir allt vanligare.⁵ Media framför även bilden av att det är många unga som dras in i den kriminella världen på grund av till exempel arbetslöshet, utanförskap och bristande skolgång. Mycket av det som har gjorts idag för att motverka ovanstående, har handlat om skärpt lagstiftning och öka straffsatser.⁶ Utifrån statistiken på Brottsförebyggande rådets hemsida kan det tolkas som att vidtagna åtgärder inte påverkat kriminaliteten så mycket som önskats, det är fortfarande samma nivå av brottslighet i samhället.⁷ Detta får mig att vilja undersöka hur våra svenska riksdagspartier ser på fenomenen kriminalitet och kriminella samt vad de anser är bakomliggande orsaker. Delar de samma bild som media eller håller de sig till sina uttalade ideologier?

Därmed blir uppsatsens syfte att belysa och undersöka vilken syn på kriminella och kriminalitet som kommer till uttryck hos Sveriges riksdagspartier och om deras syn kan förklaras med hjälp av deras ideologier. Uppsatsen handlar också om vilket förebyggande och återfallsförebyggande arbete som sker för kriminella och om även det präglas av partiernas ideologi. Med hjälp av de vanligaste ideologierna så som liberalismen, socialismen och konservatismen som teoretisk utgångspunkt och ideologianalys som metod kommer jag studera två valda riksdagsdebatter från 2012 och fram tills idag där kriminella och kriminalitet debatteras. För att nå mitt syfte kommer jag att utgå från frågeställning **Vilken syn på kriminalitet och kriminella ger Sveriges riksdagspartier uttryck för och kan dessa skillnader förklaras ideologiskt?**

⁵Helsingborgs dagblad, *Allas vårt ansvar och priset är att förhindra brott*, 8 juli 2015, hämtat 2015-07-09.

⁶Regeringskansliet, *Straffskalan för mord*, 5 december 2007, hämtat 2015-07-09.

⁷Brottsförebyggande rådet, *Brott och statistik*, hämtat 2015-07-12.

1.2 Material

I det här avsnittet presenteras tillvägagångssättet för insamlandet av uppsatsens material. För att få en överblick över vad som skulle ingå som material i uppsatsen gjordes ett inledande arbete med att söka och läsa rapporter från Kriminalvården. På Kriminalvårdens hemsida fanns deras verksamhet beskriven samt vilka mål de strävar mot. Under Kriminalvårdens forskningsrubrik hittades två mycket användbara rapporter dessa är *Orsaker till kriminalitet* och *Att bryta en kriminell livsstil*. Båda rapporterna fokuserar på bakomliggande orsaker till kriminalitet, men ger också en djupare inblick i hur man försöker bryta den kriminella livsstilen, på ett grundligt och föränderligt sätt. Vidare har forskningsmaterial från Brottsförebyggande rådet inkluderats, då de är bidragande till den kriminalpolitiska debatten och fokuserar på statistik och resultat kring återfall, könstillhörighet, andelen olika brott samt etnisk bakgrund. För att få ytterligare information om Kriminalvården har information hämtats från regeringens och justitiedepartementets hemsidor. Där är det framförallt SOU-rapporter som har varit bidragande till förståelsen för hur Kriminalvårdens verksamhet ska fungera och vilka delar som de ska ansvara för. Som komplement för att ge en djupare förståelse för Kriminalvården har två böcker använts. Dessa böcker är *Människan, brottet och följderna, kriminalitet och kriminalvården*. Bokens syfte är att presentera hur Kriminalvården arbetar, fungerar och verkar. Den andra boken heter *Svensk kriminalpolitik* och är skriven av Robert Andersson och Roddy Nilsson. Boken har haft sitt huvudsyfte i att hjälpa icke insatta att förstå hur den kriminalpolitiska debatten har sett ut över tid då vi har haft olika regeringar med skiftande ideologi. Vad som däremot kan vara noterbart är att boken sträcker sig fram till 2007, vilket gör att den kriminalpolitiska debatten kan ha ändrats sedan dess och fram tills idag.

Till uppsatsens metod användes boken *Textens mening och makt*, som är skriven av Göran Bergström och Kristina Boréus. Den har varit till stor hjälp för förståelsen av hur en ideologianalys går till och bakgrunden till metoden. Boken presenterar två olika ideologianalyser och hur de kan användas på olika sätt, beroende på uppsatsens frågeställning och syfte. Till teoriavsnittet användes boken *Political ideologies and the Democratic ideal* som är skriven av Terence Ball och Richard Dagger. Boken har fungerat som utgångspunkt när det kommer till teori-

avsnittet, detta eftersom den ger en sammanställd och övergripande bild över de olika ideologierna. Den är också bra då det ger en bakgrundshistoria till ideologins uppkomst samt förändringar. För att få en bättre förståelse för de svenska partierna och deras ideologier har böckerna *Ideologi och strategi, svensk politik under 130 år* och *Politiska ideologier i vår tid*, använts. Den första boken har fokus på att presentera hur den svenska politiken har utvecklats de senaste 130 åren och detta gör författaren genom att lyfta några av de största sakfrågorna som har debatterats i svensk politik. I boken får läsaren inför varje enskild fråga en redogörelse för hur de olika partierna och deras ideologier speglar deras åsikter och strategier för att göra sin röst hörd och vinna flest röster. Den andra boken beskriver ideologierna i då- och nutid och är skriven av en svensk författare, vilket gör att boken får en svensk vinkel och blir ett komplement till Ball och Dagger och den svenska kontexten.

1.2.1 Primärmaterial

Primärmaterial som ska undersökas är två riksdagsdebatter vilka har en koppling till kriminalitet och återfallsförebyggande åtgärder. Som komplement har en tredje debatt används för att identifiera Sverigedemokraternas syn på den kriminella individen. Den första debatten, har oroligheter i storstäderna som utgångspunkt, men landar sedan i en debatt om orsakerna till kriminalitet i Sverige.⁸ Den andra debatten, är en debatt om den organiserade brottsligheten som råder i Sverige.⁹ Även den här debatten ägde rum under Alliansens tid som sittande regering. Den sista kompletterande debatten som har används berör Sverigedemokraternas syn på individen är en debatt från mars 2015 där det debatteras om kriminalvårdsfrågor.¹⁰

Något som är gemensamt och genomgående för debatter i riksdagen är att det inte finns tydliga och klara debatter om den kriminella individen i sig. Debatterna som gäller kriminella eller kriminalitet handlar om skärpt straffskala eller hur återfall ska behandlas och förebyggas. Mer specifikt har dessa debatter valts då de har ett gemensamt åter-

⁸ Sveriges riksdag, Aktuell debatt, *oroligheter i storstädernas förorter*, 2013.

⁹ Sveriges riksdag, Aktuell debatt, *organiserad brottslighet*, 2012.

¹⁰ Sveriges riksdag, *Kriminalvårdsfrågor*, 25 mars 2015.

kommande tema, återfallsförebyggande arbete. Det råder vitt skilda utgångspunkter i debatterna men det ett ämne som är återkommande i de två debatter.

För att bäst kunna besvara uppsatsens frågeställning används riksdagsdebatterna som primärmaterial. Debatterna äger rum i riksdagskammaren, där ministrar och ledamöten kan yttra sig fritt till den mån att det inte sägs förolämpade uttryck mot enskilda personer, utan det ska fortfarande råda god stämning.¹¹ Debatterna utgör ett bra primärmaterial, just på grund av att ledamoten eller ministern kan yttra sig fritt och ofta speglar deras anförande i dessa debatter deras ideologi. Fördelar med att använda debatter som primärmaterial är att allt som sägs skrivs ned, vilket gör att det går att gå tillbaka efter debatten för att se vad som sades, men också att dessa debatter är öppna för allmänheten.

¹¹ Riksdagens hemsida, *Debatter och beslut i riksdagen*, 2013.

1.2.2 Avgränsning

Avgränsningen för analysen är till två debatter i nutid, mer specifikt är det en tidsperiod avgränsad från 2012 fram tills idag. Avgränsningen är gjord på grund av att det är dessa debatter som ligger närmst i tid för att kunna beskriva hur synen på de kriminella, i Sveriges riksdag, är idag. Avgränsningen kan anses vara lite snäv men borde ändå vara representativ för hur den idag rådande synen på kriminella i Sveriges riksdag är. Avgränsningen till två debatter beror på att arbetet inte ska bli för stort i förhållande till tiden men att det ändå ska kunna ge en bild av hur det ses på kriminella.

Vidare avgränsningar som är gjorda, är valet av att utgå från debatter som har en koppling till kriminalpolitik samt att det ska ha ett gemensamt tema. För att hitta debatterna har sökord som kriminella, kriminalpolitik och kriminalitet använts. För att hitta debatter som skulle kunna användas har riksdagens hemsida använts för att hitta aktuella och relevanta debatter. Ytterligare avgränsning som har gjorts är kring teoriavsnittet, då det är av stort intresse att leta efter vilka värderingar som våra riksdagspartier har. För att beskriva detta har de tre grundläggande ideologierna använts. Väl medveten om att det finns flera olika inriktningar inom de olika ideologierna, så som nyliberalism, socialliberalism och socialkonservatism. Att de grundläggande synerna på liberalism, socialism och konservatism används är, för att de till största del delar en gemensam och grundläggande syn när det kommer till människan/individerna och hur samhället ska se ut.

1.2.3 Källkritik

Debatterna som valts till primärmaterial kan anses tillförlitligt och trovärdigt då det är offentliga handlingar som är lättåtkomliga för övriga samhället. Det går också att personligen närvara vid debattens genomförande men även att det går att ta del av dem via radio, tv och webben.¹² Ytterligare fördelar är att det är relativt fritt för ledamöter och ministrar att yttra sig, i samband med att det är relativt fritt är det stor chans att individens och partiets ideologi framkommer i debattens anförande. Sammantaget innebär det att materialet är en bra utgångspunkt för att kunna genomföra en ideologianalys på debatterna. Kritik som kan riktas mot debatter som primärmaterial samt som skulle kunna påverka tillförlitligheten är att de kan ses som personliga då det är ledamoten eller ministern som personligen går upp till talarstolen och framför sin åsikt i aktuell fråga. Givetvis måste de fortfarande uppföra sig på ett bra sätt då de ses som representanter för sitt parti, men att de kan lägga till personlig erfarenheter och åsikter vilket gör att anförandet kan bli för personligt.

Ytterligare nackdel med debatter som primärmaterial skulle kunna vara att det oftast blir långa texter att analysera och att det finns en risk att det blir argumentationer mellan individer som inte alltid har att göra med ämnet som debatteras. Problemet med valda riksdagsdebatterna och den kriminella politiska diskursen är att det finns begränsat material när det gäller synen på kriminella. Oftast pratar våra riksdagspolitiker om bakgrundsorsaker och åtgärder för att förhindra kriminalitet men det finns en stor saknad av debatter om där det pratas om hur kriminella ska behandlas eller om hur de ses som.

¹² Riksdagens hemsida, *Debatter och beslut i riksdagen*, 2013.

2 Tidigare forskning

Kriminalpolitik är det samhälleliga beslutsfattandet gällande brottslighet. Det är genom kriminalpolitiken som det skapas en kriminalisering, genom att lagar och regler bestäms vad som ska gälla i samhället.¹³ Målet med kriminalpolitiken är att förebygga brott.

Partiernas ideologier och människosyn speglas även i övriga samhälls- och verksamhetsbeslut. Den kriminalpolitiska diskursen är något som påverkas av sociala faktorer och är i ständig rörelse.¹⁴ Dagens kriminalpolitik kan verka lite motsägelsefullt när politikerna i ena stunden debatterar för att återanpassa och förbättra möjligheterna, för kriminella efter avtjänat straff. Medan de i nästa stund vill skärpa straffsatserna, så att individer som blir dömda ska sitta längre i fängelset.¹⁵ Forskning har påvisat att det inte är hälsosamt att sitta inspärrad en längre period och att det i sin tur försvårare en återanpassning in i samhället.

Kriminalvårdens forskning sker internt, vilket gör den relativt begränsad när det gäller Kriminalvårdens verksamhet. Forskningen framställs i en positiv anda där de säger sig föra en human människosyn, arbeta för att minska brottsligheten och öka samhällets säkerhet. En av diskurserna som sker i Kriminalvårdens forskning är vilka orsaker som ligger tillgrund för varför individer blir kriminella. Rapporten, *Orsaker till kriminalitet*, är ett tydligt exempel på hur Kriminalvården tillsammans med forskare vid svenska universitet och institutioner, har forskat kring bakomliggande faktorer.¹⁶ I rapporten försöker de identifiera kausala samband för att kunna säkerställa orsaker som utgör faktorer till det kriminella beteendet. Den psykiatriska diagnosen ADHD, en lägre intellektuell förmåga men också faktorer som föräldrarnas ålder, spelar en avgörande roll varför någon väljer en kriminell livsstil.¹⁷ Rapporten poängterar även att det inte bara är de individuella faktorerna som behöver förändras för att nå ett liv fritt från kri-

¹³ Ekbom, Engström och Göransson, 2011, s.55.

¹⁴ Ekbom, Engström och Göransson, 2011, s.55.

¹⁵ Ekbom, Engström och Göransson, 2011, s.57.

¹⁶ Lundström och Kuja-Halkola, 2014 s.7.

¹⁷ Lundström och Kuja.Halkola, 2014, s.21.

minalitet, det krävs även en förändring av sociala faktorer, till exempel en förändring i familjesituationen eller miljön.¹⁸

Forskningen om kriminellas livsstil fortsätter, men har i rapporten *Att bryta en kriminell livsstil*, utgångspunkt i avgörande brytpunkter. En viktig faktor som studien tydliggör, är att livet med en dom, främst gällande fängelsestraff, bidrar till en marginaliserad roll i samhället. En marginalisering kan bidra till ett liv i utanförskap och försvårad livssituation.¹⁹ Till skillnad från tidigare rapporter från Kriminalvården har den här forskningen utgått ifrån intervjuer med intagna och före detta kriminella. De beskriver sin livssituation och hur de upplever andra människors bemötande.

Brottsförebyggande rådet har en stor påverkan i den kriminalpolitiska debatten och har tillsammans med Kriminalvården och den svenska staten ett starkt samarbete. Brottsförebyggande rådet har till uppgift att uppfylla regeringens mål och återrapporteringskrav som kommer till dem genom de årliga Regleringsbreven. Deras diskurs präglas av brottsstatistik i alla dess former, allt ifrån vilka brott som begås till forskning kring hur man ska förebygga brott.²⁰

Forskningen kring vilka brott som begås är som sagt en central punkt hos Brottsförebyggande rådet. Tyvärr redovisas forskning mestadels i form av statistik gällande brottstyp, återfall, etnicitet på förbrytare, kön m.m. Det bidrar till att skapandet av synen på de kriminella men det bidrar också till att det skapas en generalisering i övriga samhället kring vilka man tror sig veta begår brott. Det ligger även tillgrund för det politiska etablissemanget och därmed vilken kriminalpolitik som förs. Problematiken med den statistiska diskursen är att man lätt kan dra egna slutsatser som inte alltid är representativa eller giltiga.

Riksdagspartierna bidrar till debatten på olika sätt, utifrån sina ideologier, vilket i sin tur leder till att svensk kriminalpolitik skiftar beroende på sittande regering och deras ideologi. Kriminalpolitiken har under åren mer och mer blivit ett politiskt verktyg för att vinna röster under valperioder, det har gått ifrån att handla om brottslingen och vilka orsaker som ligger bakom brottsligheten till ett fokus på brottsoffret och deras situation. Problemet med den politiska diskursen om kriminalpolitiken är att den utgår

¹⁸ Lundström och Kuja-Halkola, 2014, s.16.

¹⁹ Sarnecki och Sivertsson, 2013, s.6.

²⁰Brottsförebygganderådet, *Strategi 2015*, 2012, s.3.

ifrån allmänhetens uppfattning om brottslighet, istället för att titta på vad forskningen säger.²¹

Den generella politiska diskursen, gällande kriminalpolitik, innehåller en så kallad kontrollmodell. Den innebär att brotten begås på grund av att det saknas kontroll över brottsmöjligheterna.²² Modellen saknar avancerade teorier om varför människor begår brott och håller sig till teorin om att det är tillfället som skapar brott. På så sätt kan partierna undkomma att diskutera vem det är som begår brott och varför personen gör det.

Kontrollmodellen gör att det framstår som att det är lättare att förebygga brott, genom att brottsmöjligheterna minskas och handlingarna försvåras.²³ Vidare följer ett symboliskt förnekande, med fokus på den grova kriminaliteten, som innebär att den svenska regeringen inte erkänner att de inte kan eller har tillräckligt med möjligheter för att lösa grundproblemet till kriminalitet. För att inte visa sin svaghet väljer de att skärpa straffsystemet, genom hårdare straff och domar.²⁴ Allmänhetens rättsmedvetande vilket är, som är en del av den politiska diskursen, påverkas även starkt av media i form av serier, filmer och nyheter om kriminella. Här skapas stereotyper, som i sin tur bidrar till hur allmänheten uppfattar kriminella i samhället. Genom media skapas en fiktion av de kriminella, som sällan stämmer överens med forskarnas bild av dem.²⁵

²¹ Andersson och Nilsson, 2009 s.159.

²² Andersson och Nilsson, 2009 s.164.

²³ Andersson och Nilsson, 2009 s.165.

²⁴ Andersson och Nilsson, 2009 s.170.

²⁵ Andersson och Nilsson, 2009 s.183.

3 Teori och metod

För undersökningen av vilka värderingar Sveriges riksdag har på kriminella kommer ideologianalys att användas som metod. Som underlag för teorin har de tre ideologierna, liberalism, socialism och konservatism, i sina grundformer valts och med fokus på individerna och samhället. I följande avsnitt kommer de olika ideologierna undersökas för att få fram deras syn på de två olika temana, människan och samhället, vilka har valts som utgångspunkt. Vidare kommer ideologierna kopplas till den svenska politiska kontexten, då den är intressant att redovisa.

3.1 Teori

3.1.1 Liberalism

Inom liberalismen finns det, precis som inom de övriga ideologier, olika inriktningar men de flesta har en gemensam grundidé. Det är grundidén som kommer utgöra synsättet på vad liberalismen står för inom svensk politik. Liberalismens bakgrundshistoria är lång och det finns olika uppfattningar om vem som är dess grundare. Men modern liberalism sägs ha John Stuart Mill som grundare.²⁶

²⁶ Ball och Dagger, 1999, s. 72.

Indviden

I liberalismen är individen den primära sociala enheten och där individernas fri- och rättigheter är viktiga utgångspunkter.²⁷ Då liberalismen anser att friheten främjar individens personliga utveckling och att alla människor är jämlika men samtidigt olika.²⁸ Detta genom att alla människor ska ha rätt till sina fri- och rättigheter men eftersom valmöjligheten till att välja sin egen väg i livet, är en viktig frihet, kan inte alla behandlas lika. Det skulle i så fall leda till ett kontrollsamhälle och individens valmöjlighet skulle vara begränsad.²⁹ I liberalismens ögon är individer rationella människor som själva kan bestämma och därmed välja hur de vill leva sitt liv. Oavsett religion, etnicitet, kön, kultur eller nationalitet är alla människor lika i grunden, då vår identitet ses som individuell och inte som en kollektiv. På så sätt är alla människor lika och har ett intresse av att vara fria.³⁰ Liberalismen i Sverige ser även till de sämst ställda i samhället och menar att i ekonomiska och politiska frågor är dessa individens röster lika mycket värda som välbärgades. Inom svensk liberalism uttrycker förespråkarna en tro på individernas förmåga att bedöma sina intressen och därmed förstå konsekvenserna av olika handlingslinjer.³¹

Samhällssyn

Det liberala samhället präglas av att det inte finns några social och lagliga hinder för den individuella friheten. Staten ska utgöra stommen för samhället genom att det är den som ska se till att individer har rätten till att utöva sina fri- och rättigheter, men bara till en viss gräns så att det inte blir en styrande stat som hotar medborgarnas fri- och rättigheter.³² Liberalismen anser att samhället ska styras av ekonomisk frihet, med fokus på privatisering och marknadsekonomi. Dock har liberalismen övertid vidgat sitt synsätt kring detta, till att även innefatta sociala reformer, för att nå en utjämning av marknadsekonominns effekter.³³ Den svenska liberalismen förespråkar ett samhälle där det råder

²⁷ Larsson Reidar, 2014, s. 35.

²⁸ Larsson Reidar, 2014, s. 32.

²⁹ Larsson Reidar, 2014, s. 34.

³⁰ Ball och Dagger 1999, s 87.

³¹ Larsson Reidar, 2014, s. 34.

³² Ball och Dagger 1999, s. 89.

³³ Larsson Reidar, 2014, s. 40.

ekonomisk frihet, där de tycker att friheten är grunden för ett ekonomiskt liv.³⁴ I det svenska liberala samhället, som kommer till uttryck genom våra liberala partier, har staten fortfarande en viktig roll när det kommer till att ingripa med sin kontrollmakt vid situationer där rätten till frihet missbrukas. Ett exempel på situationer där friheten missbrukas är fall där individer utför kriminella handlingar.³⁵ Därmed har staten enligt svensk liberalism rätten att utfärda straff mot kriminella individer. Ytterligare som är noterbart för den svenska liberalismen är att de förespråkar en decentralisering i form av att de flesta samhällsbeslut ska fattas i kommunerna och inte på en statlig nivå.³⁶

3.1.2 Socialism

Socialism är en ideologi som finns i olika former, allt ifrån marxismens till amerikansk socialism.³⁷ Socialismen går sida vid sida med kommunismen vilket gör att socialismen kan ses som en form av kommunism och Karl Marx som grundaren. Till skillnad från kommunismen som har försvagats, lever socialismen i allra högsta grad.³⁸

Individ

Socialismen ser optimistiskt på individen som en social varelse³⁹ och menar att individer inte handlar i ett socialt vakuum utan att de är ständigt beroende av den sociala kontexten som individer lever i.⁴⁰ Det är inte materiella ting som gör en människa god, utan det är helheten av kontexten och personliga egenskaper.⁴¹ Att individer samarbetar och tillsammans skapar ett samhälle är grunden i ideologin samt att det är genom den gemenskapen som människor kan uppleva och ta del av rimliga mängder rättvisa, frihet

³⁴ Lewin Leif, 2002, s. 166-167.

³⁵ Lewin Leif, 2002, s. 168.

³⁶ Larsson Reidar, 2014, s. 39.

³⁷ Ball och Dagger 1999, s. 124.

³⁸ Ball och Dagger 1999, s. 126.

³⁹ Ball och Dagger 1999, s. 123.

⁴⁰ Ball och Dagger 1999, s. 180.

⁴¹ Larsson Reidar, 2014, s. 87.

och välbefinnande.⁴² Människor ses som sociala fenomen vilket gör att individen anses beroende av andra människor.⁴³

Samhälle

Socialismen förespråkar ett kollektivt samhälle där staten har en central roll i den ekonomiska utvecklingen. Inkomstutjämning tillsammans med en aktiv arbetslöshetspolitik och förbättrad utbildning, ska leda till en utjämning av klassamhället.⁴⁴ Socialismens samhällsmål är att minska klasskillnaderna som råder i samhället och för att det ska uppnås krävs det att företag och produktion som skapar arbete ägs av samhällets medborgare tillsammans.⁴⁵ I svensk socialism förordar man blandekonomi, vilket innebär att det ska råda olika former av äganden. Dels statligt men även kooperativt och privatägande.⁴⁶ Svensk socialism har än idag fokus på att föra en aktiv arbetslöshetspolitik och att den utgör en viktig faktor i att minska klasskillnaderna i samhället.⁴⁷ Socialismen menar att samhället i stort ska styras av och för människorna i samhället genom det demokratiska arbetssättet.⁴⁸

3.1.3 Konservatismen

Den konservativa ideologin förespråkar att samhället bevarar och värnar om traditioner så att dessa ska leva kvar i det vardagliga samhället. Edmund Burke ses som konservatismens grundare och framförde sina åsikter i samband med den franska revolutionen.⁴⁹ Edmund Burke och konservatismen är främst känd för grundaren av det sociala kontraktet som innebär att människor och samhället tillsammans ingår ett avtal om att samarbeta och skapa bästa tänkbara samhälle.⁵⁰

⁴² Ball och Dagger 1999, s. 123.

⁴³ Ball och Dagger 1999, s. 125.

⁴⁴ Larsson Reidar, 2014, s. 86.

⁴⁵ Ball och Dagger 1999, s. 123.

⁴⁶ Larsson Reidar, 2014, 91.

⁴⁷ Lewin Leif, 2002, s. 225.

⁴⁸ Ball och Dagger 1999, s. 182.

⁴⁹ Ball och Dagger 1999, s. 96.

⁵⁰ Ball och Dagger 1999, s. 97.

Individ

Den konservativa ideologin förespråkar en naturlig ojämlikhet mellan individer,⁵¹ där en hög inkomst kan vara tecken på att individen har en god förmåga.⁵² Konservatismen anser att individuella skillnader ska accepteras och att de naturliga olikheterna grundar sig i kompetens och utbildningsförmåga, som innebär att individers möjlighet till framåtsträvan står öppen, det är alltså upp till varje enskild individ att skapa sin framtid.⁵³ Däremot ses individen som jämlik i juridiska och politiska aspekter, till exempel, att alla är lika inför lagen.⁵⁴ Vidare anser de konservativa att individen är både god och ond, samt att ingen individ är eller kan bli fullkomlig. Konservatismens krav på fasta normer är ett uttryck för dess pessimistiska syn på människan⁵⁵ och dess åsikt att individen är beroende av en social kontext.⁵⁶ En del av den sociala kontexten är familjen, med avseende på kärnfamilj, där familjen ska bevaras och ansvara för uppfostran och utbildning.⁵⁷

Samhälle

För konservatismen är nationen den primära sociala enheten och de värnar om en nationell säkerhet. Nationens säkerhet kommer till uttryck genom att de konservativa anser att statsmakten ska ha auktoritet på centrala områden, så som inom försvaret och rättsväsendet.⁵⁸ Den svenska konservatismen förespråkar individers personliga frihet och rätten till privatägande så som att medarbetare till exempel kan bli delägare i företaget där de är anställda.⁵⁹ Samhällets ekonomi ska inte präglas av politisk styrning utan ska styras av enskilt ägande.⁶⁰ Vad gäller förändringar värnar konservatismen om att det ska ske i en lugn och varsam takt,⁶¹ detta då konservativa har en tilltro till traditioner och

⁵¹ Larsson Reidar, 2014, s. 48.

⁵² Lewin Leif, 2002, s. 88.

⁵³ Larsson Reidar, 2014, s. 49.

⁵⁴ Larsson Reidar, 2014, s. 48.

⁵⁵ Larsson Reidar, 2014, s. 48.

⁵⁶ Ball och Dagger, 1999, s. 119.

⁵⁷ Larsson Reidar, 2014, s. 50.

⁵⁸ Larsson Reidar, 2014, s. 49-50.

⁵⁹ Larsson Reidar, 2014, s. 54.

⁶⁰ Larsson Reidar, 2014, s. 53.

⁶¹ Ball och Dagger 1999, s. 119.

kulturella fenomen.⁶² Konservatismen arbetar för ett decentraliserat samhälle, då de anser att industrialismen och urbaniseringen förstör det traditionella samhället.⁶³

3.2 Metod

Metoden som kommer att användas i uppsatsen är ideologianalys. I nedanstående avsnitt kommer det att redogöras för hur arbetet har gått tillväga vad gäller val av metod samt vad den innebär. Att valet föll på ideologianalys beror på intresset för att undersöka vilken syn Sveriges riksdag har på kriminella. Partierna säger sig följa de mänskliga rättigheterna och säger att alla människor är lika mycket värda samt att det ska behandlas på samma sätt. Men fungerar det så i praktiken?

3.2.1 Ideologianalys

Ideologianalys är en relativt fri metod, med det menas att det inte finns några fasta punkter i hur analysen ska gå till, utan det är upp till författaren själv att utforma sin metod så att den passar aktuellt arbetet. Däremot finns det en utgångspunkt i att frågeställningen avgör vilken typ av ideologianalys som lämpar sig bäst för analysen.⁶⁴

En ideologianalys kan göras på två olika sätt, antingen med idealtyp eller dimensioner.⁶⁵ För den här uppsatsen har idealtyper valts som analysverktyg. Identifikationen av idealtyper innebär att ett schema skapas över vilka valda ideologier som ska användas samt vilka olika synsätt ideologierna har på ett eller med flera förutbestämda begrepp/fenomen.⁶⁶ Som teoretisk utgångspunkt har liberalism, socialism och konservatism valts, för att i teoriavsnittet identifiera och presentera vad som kännetecknar de olika ideologierna. Valda begrepp är *individen* och *samhället*, att valet föll på dessa begrepp beror på att svensk kriminalitet berör båda delar. Detta genom att det är enskilda

⁶² Larsson Reidar, s. 55.

⁶³ Larsson Reidar, s. 55.

⁶⁴ Bergström och Boréus, 2012, s.173.

⁶⁵ Bergström och Boréus, 2012, s.149.

⁶⁶ Bergström och Boréus, 2012, s.150.

individer som begår och utsätts för brott, samtidigt som även samhället påverkas och orsakar kriminalitet genom olika fenomen och händelser.

Tidigare i uppsatsen presenterades den kriminalpolitiska diskurs/debatt som för tillfället råder i Sverige, avsnittet är med för att skapa en bild av verkligheten utanför textens sammanhang. Vidare är textens koppling till den sociala kontexten en del av den analytiska processen.⁶⁷

Den sociala kopplingen är till för att ge en helhetsbild och förståelse till varför våra politiker argumenterar och debatterar som de gör när det gäller synen på kriminalitet och de kriminella.

Metoden består av tre steg, det första är att besluta vilka utmärkande drag som idealtyperna ska redogöra för. Det följs sedan av att idealtypen konstrueras, det vill säga att ett kodschema skapas och till sist genomförs analysen. Analysen går ut på att leta och identifiera de valda idealtyperna eller motsvarande begrepp, för att nå en slutsats om vilken ideologi som råder i texterna som analyseras.⁶⁸ I teoriavsnittet beskrevs det första steget i metoden, detta för att klargöra för vilka idealtyper som kommer användas i analysen. Idealtyperna som används är *individen* och *samhället*. Valet av dessa två teman beror på att de är det är grundläggande för att jag ska kunna svara på uppsatsens frågeställning **Vilken syn på kriminalitet och kriminella ger Sveriges riksdagspartiers uttryck för och kan dessa skillnader förklaras ideologiskt?**

Nästa steg är att skapa ett analyschema. Analyschemat kan fungera som utgångspunkt för analysen då det är i schemat som idealtyperna identifieras och sammanställs. Detta för att läsaren lättare ska kunna förstå hur författare har utfört sin analys och vilka teman personen har valt att använda sig av. I denna uppsats har det däremot valts att avstå från detta steg på grund av att de valda begreppen och frågeställningen kan ses som vida och allmänna. I stället kommer citat att användas för att påvisa kopplingen till de valda begreppen. Analysen går ut på att leta efter ord som går att förknippa med den typiska individ och samhällssynen som råder för de olika ideologierna.

I steg tre utförs själva analysen genom att alla debatter analyseras samtidigt. I första delen utgås det från temat synen på individen vilket kommer att presenteras som ett delresultat. Precis på samma sätt kommer det andra temat att angripas vilket är sam-

⁶⁷ Bergström och Boréus, 2012, s.149.

⁶⁸ Bergström och Boréus, 2012, s. 173.

hällsynen, även det kommer att presenteras som ett delresultat. Tillsammans kommer de två temana hjälpa till att besvara uppsatsens frågeställning.

4 Empiri

”Om vi har rätt, att det finns ett samband mellan arbetslöshet, fattigdom, dålig utbildning, utsatthet och segregering och det som sker - utan att försvara det, men sambandet finns där - och att en del av lösningen är att göra någonting åt det här.”⁶⁹

”Folkpartiet anser dessutom att föräldrar bör närvara vid rättegångar mot deras barn. Det är helt självklart. Det kan inte vara så att man går och hämtar barnbidrag på förmiddagen och sedan är ungen åtalad på eftermiddagen - och föräldrarna behöver inte närvara. Det är en mycket konstig signal om föräldraansvar.”⁷⁰

Båda dessa citat är utdrag från aktuella riksdagsdebatter där kriminalitet och kriminella diskuteras. Det första citatet speglar den kriminalpolitik som råder bland de rödgröna partierna i riksdagen där fokus ligger på samhället medan efterföljande citat är ett utdrag som visar på hur alliansen talar om individansvaret.

I det här avsnittet kommer jag att presentera partiernas uttryck om individer och samhället. Uttrycken är hämtade från de valda debatterna som utgör mitt primärmaterial.

4.1 Socialdemokraterna

Individ

Socialdemokraterna talar om den enskilda individen som kollektivet. Det vill säga, att istället för att tala om individerna i samhället talas det om kollektivet och samhället i stort. Fokus ligger på samhället och det gemensamma ansvaret som ska finnas.⁷¹ Vidare framför Socialdemokraterna vikten av att den enskilde individen fångas upp av samhället den dagen personen blir släppt från fängelse, för att på så sätt minska återfall i brott.⁷²

⁶⁹ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 32 Jonas Sjöstedt (V).

⁷⁰ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 13 Johan Pehrson (FP).

⁷¹ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012 Anf. 3 Morgan Johansson (S).

⁷² Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012 Anf. 19 Morgan Johansson (S).

”Det behövs riktade sociala insatser mot de gängbildningar som nu tar form. Jag är mycket rädd för att en del av de killar som nu var ute och brände bilar om några år kommer att vara indragna i ännu tyngre kriminalitet. Vi har nu en mycket allvarlig kombination i Sverige av massarbetslöshet - en arbetslöshet som har ökat - och en fast och etablerad organiserad kriminalitet”⁷³

Ovanstående citat från aktuell debatt 2013, där kravallerna i Husby diskuteras, är ett exempel på hur Socialdemokraternas syn på de kriminella framträder i riksdagen. Där framkommer det att är de unga ses som kriminella, men att det fortfarande är ett socialt samhällsansvar, att tillse att unga inte hamnar i kriminalitet och om de har hamnat där är det även ett samhällsansvar att få bort dem från kriminalitet.⁷⁴

Samhället

”Det är regeringen som måste leda det arbetet, både när det gäller att förebygga brotten och när det gäller att bekämpa brotten.”⁷⁵

För Socialdemokraterna är samhället en viktig del i deras politik, vilket också speglar sig i kriminalpolitiken och det förebyggande/återfallsförebyggande arbetet. Det kollektiva samhället är genomgående i debatterna kring kriminalitet och socialdemokraterna menar att det är sociala orsaker som skapar kriminella individer. Med sociala orsaker menar de arbetslöshet, bostadsbrist och segregation, som tillsammans skapar ojämlika förhållanden för samhällets individer. De menar att sociala ojämlikheterna är något som är ett nationellt ansvar och som medborgarna tillsammans måste ta ansvar för.⁷⁶ Den kriminelle blir också samhällets ansvar, då individen ska frigges från fängelset, ska hen få hjälp med att hitta bostad, utbildning och arbete.⁷⁷ Socialdemokraterna förespråkar tydligt att det ska vara ett jämställt samhälle där staten ska utgöra en stor roll för att hjälpa människor som faller utanför kollektivet.

”Detta måste naturligtvis åtgärdas, annars kommer utvecklingen mot ökade klyftor bara att fortsätta. Våra förslag handlar alltså om polisen, socialtjänsten, arbetsmarknadspolitiken, skolan, socialförsäkringarna och barnbidragen. Detta är ingen invandringsfråga. Det är en klassfråga. Vi socialdemokrater har decennier av erfarenhet när det gäller att skapa solidaritet och trygghet i ett samhälle och föreslå lösningar som håller ihop samhället i stället för som nu då alltmer går isär”⁷⁸.

⁷³ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 19 Morgan Johansson (S).

⁷⁴ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 19 Morgan Johansson (S).

⁷⁵ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 3 Morgan Johansson (S).

⁷⁶ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 1 Morgan Johansson (S).

⁷⁷ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 3 Morgan Johansson (S).

⁷⁸ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 19 Morgan Johansson (S).

Citaten visar på hur Socialdemokraterna presenterar och tror sig lösa problemet med kriminalitet. Deras grund för ett samhälle fritt från kriminalitet ligger i att motverka de sociala ojämlikheterna samt att arbeta emot de sociala problem som råder i dagens samhälle.⁷⁹

4.2 Vänsterpartiet

Individ

”Vi ser också ökad segregation, inte minst i boendet, och sist men inte minst en hög arbetslöshet bland våra unga, som ju är vår framtid. Detta leder till att fler känner sig övergivna. Man hör inte till och får ingen bekräftelse. Man är inte en kugge i samhällsbygget.”⁸⁰

Vänsterpartiets syn på individen kommer till uttryck genom att deras förespråkare talar om att det råder hög nivå av arbetslöshet, utbildningsbrist och segregation, vilket de sedan kopplar till att individen inte känner sig som en del av kollektivet och samhället.⁸¹ Kopplingen till dessa orsaker skapar ett utanförskap hos individerna. När Vänsterpartiet menar att individerna inte ser sig som ”kuggen i samhällsbygget”⁸², blir människosynen tydlig. Vänsterpartiets politik står för att individerna är grunden i samhället och det är viktigt att de känner sig som en del av det, för att samhället i stort ska fungera och att det är sociala orsaker som i sin tur skapar kriminalitet. Vidare talar Jonas Sjöstedt om att människan och samhället ska vara ett, och att vi gemensamt delar ett samhällsansvar. Kriminalitet är ett individuellt ansvar säger Jonas Sjöstedt, men samtidigt som han talar om det individuella ansvaret, talar han även om att det är bostadsområdena från miljonprogram som förstörs, där oskyldiga människor bor och drabbas.⁸³

⁷⁹ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 19 Morgan Johansson (S).

⁸⁰ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 8 Lena Olsson (V).

⁸¹ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 8 Lena Olsson (V).

⁸² Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 8 Lena Olsson (V).

⁸³ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 24 Jonas Sjöstedt (V).

Samhället

”Det är att minska de sociala och ekonomiska klyftorna. Ett jämlikt samhälle har mycket mindre kriminalitet än ett ojämnt samhälle.”⁸⁴

Vänsterpartiet talar om ett demokratiskt samhälle där det inte finns några sociala och ekonomiska klyftor utan där det råder jämlikhet mellan människorna.⁸⁵ Det vänsterpartistiska samhället, anser att det är av största vikt att arbetslöshet bland unga motverkas samt att segregationen i samhället minskas. Vänsterpartiet arbetar emot klassamhället då de menar på att det är det som skapar ojämlikheterna och samhällsklyftorna.⁸⁶ Samhället är något som alla individer är en del av och därmed bär de även samhällsansvaret gemensamt.⁸⁷

⁸⁴ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 16 Lena Olsson (V).

⁸⁵ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 16 Lena Olsson (V).

⁸⁶ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 24 Jonas Sjöstedt (V).

⁸⁷ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 24 Jonas Sjöstedt (V).

4.3 Miljöpartiet

Individ

”Detta är verkligen inte läge att diskutera vem som bär skuld för vad som har hänt. Det är nu som det krävs att alla parter tar sitt ansvar för att göra situationen bättre. Grogrunden för kriminalitet ligger i olösta underliggande samhällsproblem som ojämlikhet, segregering, fattigdom, arbetslöshet, psykisk ohälsa, missbruk och barnfattigdom. Dessa faktorer är ett hot mot människors trygghet och på sikt även mot demokratin.”⁸⁸

Partiets människosyn kommer till uttryck genom påpekande om att det inte är läge att diskutera skuldfrågan. Miljöpartiet vill istället flytta fokus till grundorsaken, som enligt Miljöpartiet, ligger i sociala ojämlikheter och samhällsproblem, vilka skapar ett hot för människorna och demokratin. Människosynen visar sig också genom att de talar om en positiv framtidstron hos människor.⁸⁹ Miljöpartiet lyfter samtidigt fram att de att en fjärdedel av eleverna som inte tar examen från gymnasiet, detta anser de är ett slöseri med människors kompetens.⁹⁰ Miljöpartiets människosyn stärks ytterligare när de talar om att det inte är ett eget val människor gör för att bli kriminella, utan det är omständigheterna runt omkring till exempel fattigdom och bristande utbildning.⁹¹ Miljöpartiets människosyn tar fasta på människor som grupp och pratar om människor i plural. Människor ska känna sig som en del av samhället och behövda, men också att de ska vara delaktiga i beslutsfattandet.⁹²

⁸⁸ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 4 Maria Ferm (MP).

⁸⁹ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 4 Maria Ferm (MP).

⁹⁰ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 12. Maria Ferm (MP).

⁹¹ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 20, Maria Ferm (MP).

⁹² Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 20 Mehmet Kaplan (MP).

Samhället

”Det finns ett visst samhällsklimat och en viss politik som skapar optimism, självförtroende och framtidstro hos människor och ett annat som skapar oro, otrygghet och fördomar. När barnfattigdomen och trångboddheten är utbredd, när människor växer upp med missbrukande föräldrar och när ungdomar inte klarar gymnasiet eller, om de klarar gymnasiet, inte får ett jobb - då är den kriminella vägen inte lika avlägsen. Vi vill vända utvecklingen och bygga ett mer inkluderande samhälle.”⁹³

Miljöpartiet ser samhället som grunden till individers kriminalitet, detta på grund av de sociala problemen i samhället, så som segregation, arbetslöshet och fattigdom. De anser att samhället är ett nationellt ansvar och att samhället ska vara en plats där det finns framtidstro och självförtroende hos individerna.⁹⁴ Samhällets formande av individerna är något som framkommer i miljöpartiets anföranden, detta då det är den sociala miljön som tvingar individer till olika val, till exempel att begå brott.⁹⁵ Ett bra samhälle har ett starkt samarbete mellan stat, kommuner, lokala organisationer, ideella krafter och polisen.⁹⁶

4.4 Moderaterna

Individ

”Unga, arga män - nästan alltid är det män - agerar aggressivt, tar till våld och utsätter andra för brott och oerhörda risker. Bilar och skolor brinner, och det är stenkastning mot polis, brandkår och ambulans. Jag vill vara tydlig med att det är något som är fullständigt oacceptabelt. Det finns inga ursäkter. Det finns måhända förklaringar men inga ursäkter. Och varje enskild person har ett eget ansvar och ett eget val.”⁹⁷

Moderaterna talar om individer som kompetenta och ansvarstagande, vilket gör att de inte går att skylla kriminaliteten på någon annan, utan varje enskild individ har ett eget ansvar och gör sina egna val.⁹⁸ Moderaterna talar vidare om att det är individer som begår brott och att det är mot dessa individer som åtgärder behövs sättas in, fortsatt talar

⁹³ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 4 Maria Ferm (MP).

⁹⁴ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 4 Maria Ferm (MP).

⁹⁵ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 20 Maria Ferm (MP).

⁹⁶ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 36 Mehmet Kaplan (MP).

⁹⁷ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 18, Beatrice Ask (M).

⁹⁸ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 18, Beatrice Ask (M).

de om att det är ett eget ansvar hos alla individer i samhället som krävs för att förhindra kriminalitet.⁹⁹ Den individualistiska synen fortsätter att präglade moderaternas debatt genom att de återkommande diskuterar det individuella ansvaret och att det är mot enskilda individer arbetet ska riktas, och inte kollektivet.¹⁰⁰

Samhället

”Vi har i ett öppet, fritt och demokratiskt samhälle anledning att säkerställa respekt för människors integritet och rättssäkerheten. Staten måste alltid arbeta med blanka vapen också mot grovt kriminella.”¹⁰¹

Moderaternas samhällssyn präglas av demokrati och frihet för individen. De menar att samhället ska vara öppet och fritt, där människors integritet ska respekteras och säkerställas.¹⁰² Vidare talar Moderaterna om att det ska vara ett individuellt inriktat arbete mot kriminalitet som ska ske på kommunal nivå.¹⁰³ Moderaterna menar att det sociala arbetet inte är ett riksdags- eller regeringsansvar, utan detta ansvar vilar på varje enskild kommun.¹⁰⁴ Samhället ska växa underifrån, från den lokala nivån, regering och riksdag ska endast fastställa riktlinjer.¹⁰⁵ Moderaternas individualistiska samhällssyn kommer till uttryck genom att de anser att jobb ska löna sig och individer ska ha rätt till att starta företag, för det leder till tillväxt i samhället.

⁹⁹ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 26 Beatrice Ask (M).

¹⁰⁰ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 26 Beatrice Ask (M).

¹⁰¹ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 18 Beatrice Ask (M).

¹⁰² Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 18 Beatrice Ask (M).

¹⁰³ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 18 Beatrice Ask (M).

¹⁰⁴ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 26 Beatrice Ask (M).

¹⁰⁵ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 26 Beatrice Ask (M).

4.5 Folkpartiet

Individ

Människosynen inom Folkpartiet kommer till uttryck genom att det talas om människor, och inte grupper eller kollektivet. Att tala om människor, skapar en syn på individer som en del av samhället. Partiet förespråkar att individer har ett individuellt ansvar, de är medvetna om vilka val som görs samt att de väljer att göra dem.¹⁰⁶

”Vi behöver hjälpa dem som har problem själva men som inte skadar andra. De ska ha hjälp. De kan behöva barn- och ungdomspsykiatri och de behöver socialt stöd.”¹⁰⁷

Vidare kommer folkpartiets människosyn till uttryck genom att de ser till individer och att det är ett eget val att begå brott, men också att dessa individer ska få den hjälp de behöver för att inte skada övriga människor i samhället.¹⁰⁸

”Vi tror på varje individs förmåga att ta ansvar för sig själv och utvecklas.”¹⁰⁹

De fortsätter att tala om individen som stark med en inneboende kraft till att vilja arbeta och göra rätt för sig.¹¹⁰

Samhället

”Vi har vidtagit ett antal åtgärder för att stärka arbetslinjen i Sverige. Det lönar sig bättre att arbeta och människor kommer från ett lång varit bidragsberoende till arbete.”¹¹¹

Folkpartiet har ett tydligt budskap i att det lönar sig att arbeta och det är något som samhället ska sträva emot, att minska arbetslösheten för att motverka kriminaliteten.¹¹²

Skolan och utbildning bland unga, är ytterligare punkter som präglar folkpartiets samhällsdebatt. De talar om frihet och demokrati i samhället¹¹³ samt att polisen har en viktig

¹⁰⁶ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 5 Johan Pehrson (FP).

¹⁰⁷ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 21 Johan Pehrson (FP).

¹⁰⁸ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 21 Johan Pehrson (FP).

¹⁰⁹ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 21 Gulan Avci(FP).

¹¹⁰ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 21 Gulan Avci(FP).

¹¹¹ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 13 Johan Pehrson (FP).

¹¹² Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 13 Johan Pehrson (FP).

¹¹³ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 21. Gulan Avci (FP).

och tydlig roll i samhället. De ska skapa trygghet för samhällets individer och att bidra i dess olika former snarare försvarar för individerna att etablera sig i arbetslivet.¹¹⁴

4.6 Centerpartiet

Individ

Inom Centerpartiet kommer den individualistiska synen till uttryck genom att det talas om individer och inte om kollektivet, när de debatteras om vad som krävs för att minska kriminaliteten samt vad den beror på. De ser individen som kompetent, har kraft och förmåga till att genom skola och arbete kunna försörja sig själv.¹¹⁵

”Det är inte grupper av människor som bär skulden. Det är den individ som kastar stenen som är skyldig till grov misshandel eller försök till grov misshandel. Det är den individ som sätter eld på bilen som är skyldig till grov skadegörelse och kanske i värsta fall mordbrand. Det är dessa personer som ska utredas, åtalas och dömas. Det är dessa personer som är ansvariga.”¹¹⁶

Centralt i centerpartiets debatter är att individer har ett eget ansvar som inte går att ursäkta. Det är enskilda personer som begår brottsliga handlingar och som därmed ska stå till svars.¹¹⁷ Centerpartiet talar om individer som kreativa och med en innovationskraft, som ska leda till att människor försörjer sig själva.¹¹⁸

¹¹⁴ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 37 Gulan Avci (FP).

¹¹⁵ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 22 Johan Linander (C).

¹¹⁶ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 22 Johan Linander (C).

¹¹⁷ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 22 Johan Linander (C).

¹¹⁸ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013 anf. 38, Johan Linander (C).

Samhället

”Samtidigt som polisen gör sin insats måste vi från lagstiftningssidan göra vår insats, och de kommunala företrädarna måste klara sin insats.”¹¹⁹

Centerpartiet menar att polisen genom sitt arbete utgör en viktig del i samhället. Riksdagen och regeringens roll är att lagstifta och skapa riktlinjer i samhället. Kommunerna ska sedan utföra ett lokalt arbete och se till att lagstiftningen verkställs.¹²⁰ Centerpartiet talar om arbetslöshet och dåliga skolresultat bland unga, vilket leder till utanförskap och besvärliga boendesituationer.¹²¹ Däremot är det kommunerna som ska ta ansvar för att rätta till dessa problem, så att utanförskapet minskar och därmed minskar kriminaliteten.¹²²

4.7 Kristdemokraterna

Individ

”Blir man inte sedd och inte hörd och är det ingen som bryr sig blir det en självuppfyllande profetia, och då vill man inte vara en del av samhället.”¹²³ ”Jag har träffat ungdomar som upplever att det gemensamma samhället behandlar dem som att det är kört. De upplever att alla ändå tror att det ska gå dåligt för dem, så varför kämpa för att bryta denna bild?”¹²⁴

Kristdemokraterna talar om individer som en del av samhället, och att det är oerhört viktigt att människor känner tillhörighet med samhället, annars finns det en stor risk att människan tappar hoppet om att få arbete och vara en del av det civila samhället. Om individen inte identifierar sig som en del av samhället, har vi ett stort misslyckande framför oss, menar Kristdemokraterna.¹²⁵ Individen är enligt Kristdemokraterna beroende av en social tillvaro och en gemenskap, som kan nås genom arbete och att individen kan bidra efter egen förmåga.¹²⁶ Generellt finns det ett genomgående tema i

¹¹⁹ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 6 Johan Linander (C).

¹²⁰ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 22 Johan Linander (C).

¹²¹ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 22 Johan Linander (C).

¹²² Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 22 Johan Linander (C).

¹²³ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 9, Caroline Szyber (KD).

¹²⁴ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 9, Caroline Szyber (KD).

¹²⁵ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 9, Caroline Szyber (KD).

¹²⁶ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 25, Caroline Szyber (KD).

Kristdemokraternas debatt om individens beroende av den sociala miljön, både med familj och samhället samtidigt som individen har ett individuellt ansvar för sina handlingar. Kristdemokraternas argument för att individer är självständiga med ett individuellt ansvar samtidigt som det finns ett samhällsansvar, är argument som kan återkopplas till konservatismen. Individer i samhället ska se till det stora hela och att så många människor som möjligt ska få det bra. De ser människorna som enskilda individer som tillsammans skapar samhället och tar ansvar för sina medmänniskor.

Samhället

”Jag tror att vi behöver tala mer om samhällsgemenskap. Det är otroligt allvarligt när det skapas parallella samhällen, och dörren till det gemensamma stängs.”¹²⁷

Kristdemokraterna talar om att det ska finnas en samhällsgemenskap, där individerna i samhället ska känna sig behövda, sedda och vara delaktiga.¹²⁸ Sociala och ideella organisationer är en viktig del i samhället för att hjälpa de individer som är på väg att hamna utanför samhället och det talas mycket om det civila samhället.¹²⁹ Samhället ska ha en stark polis som arbetar med att förebygga brott. Det handlar också om att människorna i samhället ska ha arbete och vara med att bidra till det efter bästa förmåga.¹³⁰ Kristdemokraterna anser att samhället ska ha en stadig grund vad gäller förbyggande insatser där samarbetet mellan familjer, det civila samhället, polis, skola och socialtjänst utgör en central roll. Samhället ska vara en plats där medborgarna tar ansvar och hjälper varandra.¹³¹ Ett viktigt avståndstagande som framkommer hos Kristdemokraterna är att det inte är staten som utgör samhället, utan det är människorna. Enskilda individer som tillsammans tar ansvar för sina medmänniskor och sig själva.¹³²

¹²⁷ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 9, Caroline Szyber (KD).

¹²⁸ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 9, Caroline Szyber (KD).

¹²⁹ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 9, Caroline Szyber (KD).

¹³⁰ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 25, Caroline Szyber (KD).

¹³¹ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 25, Caroline Szyber (KD).

¹³² Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 33, Caroline Szyber (KD).

4.8 Sverigedemokraterna

Individ

Sverigedemokraterna talar om enskilda personer som begår brott och menar att individen har gjort valet att begå ett brott och för det får de vara beredda på att ta konsekvenserna. Till exempel menar Sverigedemokraterna att en kriminell individ som blir dömd förlorar sin rätt integritet.¹³³ Vidare anser Sverigedemokraterna att en dömd individ även har förlorat rätten till fysisk kontakt med någon som kommer på besök under fängelsevistelsen.¹³⁴ Sverigedemokraterna talar mindre om det individuella ansvaret men desto mer om det gemensamma ansvaret för sina medmänniskor. Genomgående för deras debatt är att det blir ett återkommande fokus på invandringen och att individer som begår brott inte ser sig som en del av majoritetssamhället.¹³⁵

Samhället

Sverigedemokraterna lägger stor vikt vid polisen och ger dem ett stort ansvar för att samhället ska vara fritt från brott. Det starka rättsväsendet ska ges fria tyglar för att bekämpa brottsligheten.¹³⁶

”De bottnar i minst lika hög grad i den djupa segregation som många människor i de här områdena upplever. De har problem med språket. De umgås mest med människor som kommer från de egna ursprungsländerna. De har låg tillit och låg tilltro till svenska myndigheter och svensk myndighetspersonal. Det handlar om ett socialt och kulturellt utanförskap.”¹³⁷

De anser att de största problemen i samhället beror på den djupa segregationen som råder i Sverige, vilket leder till socialt och kulturellt utanförskap. Detta utanförskap skapar nya underklasser i samhället.¹³⁸ Arbetslinjen är en viktig del i samhället och vi lever i ett

¹³³ Kriminalvårdsfrågor, 2015, anf. 190, Kent Ekeröth (SD).

¹³⁴ Kriminalvårdsfrågor, 2015, anf. 190, Kent Ekeröth (SD).

¹³⁵ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 31, Jimmie Åkesson. (SD).

¹³⁶ Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, anf. 7 Kent Ekeröth (SD).

¹³⁷ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 23, Jimmie Åkesson (SD).

¹³⁸ Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, anf. 23, Jimmie Åkesson (SD).

gemensamt samhälle. Att inte vara en del av majoritetssamhället skapar utanförskap och på så sätt kriminalitet.¹³⁹

¹³⁹ Aktuell debatt, *Oroligheterna i storstädernas förorter*, 2013, anf. 31. Jimmie Åkesson (SD).

5 Analys

5.1 Individen

Det syns tydliga skillnader på människosynen beroende på vilket parti som analyserats. När det gäller Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet finns det ett gemensamt och genomgående tema i att prata om kollektivet snarare än den enskilda individen. Med fokus på kollektivet identifieras den socialistiska ideologin genom att den förespråkar att samhället ska ses som ett istället för enskilda individer. Människor ska vara jämlika på alla plan i samhället. Den socialistiska människosynen syns även tydligt genom att de pratar om kollektivet som visar på att människan är en social varelse som är beroende av sin sociala kontext. Det gemensamma ansvaret är något som präglar socialismen och tillhör deras grundläggande filosofi om att människan inte är en enskild individ, utan är en del av det kollektiva samhället som tillsammans ska äga och skapa välfärd för medborgarna. Samtidigt som de talar om individen som kollektiv, har de en positiv syn på människan och en tro på att individer har en kompetens och en vilja att vara en del av samhället. Slutsatsen som dras är att de rödgröna partierna syn på individen präglas av socialismen.

När det gäller allianspartierna råder det en annan syn när de debatterar individen. Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet tillskriver individen ett individuellt ansvar, där individen ansvarar för sina egna handlingar och dess konsekvenser. Individen får sedan ytterligare egenskaper, som kreativ, innovativ, samtidigt som de ses som kraftfulla och kapabla till att försörja sig själva genom att arbeta. Ytterligare en igenkänningsfaktor av liberalismen är att individen sätts i centrum och ses som kompetent och ansvarstagande med förmåga att ansvara för sig själva och sina handlingar. Att individer har en fri vilja och möjligheten att själv bestämma över sin val, visar på att det finns en tro på individen och att människan är kapabel nog till att göra egna och fria val i livet. Det innebär också att de får ta ansvar för konsekvenserna. Efter att ha jämfört debatterna med liberalismen hittas ovanstående punkter som argument för att Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet delar den liberalistiska ideologin när det kommer till synen på människan. Kristdemokraternas syn på individen skiljer sig däremot jämfört med de

övriga allianspartierna. Kristdemokraterna talar om individen som en del av samhället och menar att individen är beroende av den sociala kontexten. Att individen där utöver ska bidra efter bästa förmåga, går att likna vid människans naturliga ojämlikhet och därmed gör att Kristdemokraterna kan ses som konservativa. Ytterligare tecken på Kristdemokraternas konservativa ideologi är att de talar om familjens betydelse för individen och som en viktig aspekt för den sociala kontexten.

Sverigedemokraterna är det parti som har minst fokus på den enskilda individen, deras inlägg i debatterna handlar mer grupper, till exempel invandrare i förorter och kriminella. Utifrån individfokus blir det därför inte tydligt vilken ideologi de utgår ifrån.

Sammanfattningen av analysen blir att det råder olika människosyn bland Sveriges riksdagspartier. De rödgröna menar att individen är beroende av kollektivt och handlar utifrån den sociala kontexten medan allianspartierna menar att individer är fria människor som gör egna val och har ett eget ansvar för sina handlingar.

5.2 Samhället

Fast det råder olika ideologier bakom våra svenska riksdagspartier, finns det ett tydlig och gemensamt synsätt på vilka problem som leder till kriminalitet. Arbetslöshet, segregation, bostadsbrist och bristande utbildning är återkommande orsaker hos partierna till varför individer begår brott. När riksdagspartierna talar om samhället, det förebyggande och återfallsförebyggande arbete mot kriminalitet kan ideologier identifieras. Gemensamt för de rödgröna partierna, i sina debattinlägg, är att de ser de sociala orsakerna som ett kollektivt ansvar. Socialdemokraterna uttrycker tydligt det kollektiva ansvaret då de talar om att frigivning av den kriminell är ett samhällsansvar, tillsammans ska samhället se till att denne får en bostad, ett arbete och en utbildning. Genom att samhället tar ansvar för den frigivna ska återfall förebyggas. Vidare vill de rödgröna att det ska tas nationella krafttag där staten ska arbeta mot mindre arbetslöshet, segregation och bostadsbrist, detta skulle minska de sociala klyftorna och på så sätt leda till ett jämlikare samhälle och förhindra återfall i brottslighet. Kriminaliteten skapas av att samhället har för stora sociala och ekonomiska klyftor, vilket leder till att ett klassamhälle skapas, där en del människor lever i fattigdom och segregation. Ovanstående faktorer ökar möjligheten till kontakten med den kriminella världen, där snabba pengar skulle förenkla vardagsli-

vet för många. Det tydliga samhällsansvaret som kommer till uttryck hos de rödgröna partierna skapar en tydlig koppling till socialismen.

Allianspartierna har också ett fokus på de sociala orsakerna som segregation, arbetslöshet och låg utbildningsnivå bland unga, som starkt bidragande orsaker till kriminalitet. Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet anser och förespråkar ett individuellt ansvar hos enskilda kommuner, där regering och riksdags endast ska skapa riktlinjer genom lagstiftning. Detta kännetecknar en svensk liberalism. Något som framkommer i Alliansens debatter är polisen och dess roll, då de är en myndighet som är viktig både i det förebyggande arbetet och i arbetet med att skydda medborgarna från brottslighet. Polisens roll blir ett tecken på den kontrollmakt som staten inom liberalismen och den nationella säkerheten som konservatismen förespråkar. Däremot är nedflyttande av ansvaret till en kommunal och privat nivå, ett tecken på ett decentraliserat tänk som kan identifieras både med liberalismen och konservatismen. Kristdemokraterna talar om ett föräldraansvar, där de vill att ungas föräldrar ska ta ett större ansvar för sina ungdomar. För att förtydliga ansvaret menar partiet på att ungas kriminella bana även ska drabba föräldrarna, de ska inte få bidrag i ena stunden och i nästa, inte ta ansvar för när deras barn begår eller har begått brott. Att de lägger vikt vid familjens ansvar går att koppla till konservatismen.

Sverigedemokraterna samhällssyn kommer till uttryck genom att de talar om ett starkt rättsväsende, som speglas genom deras uttryck för en stark polisorganisation och deras ökade befogenheter. Vidare lägger Sverigedemokraterna vikt vid den djupa segregation som råder i Sverige och menar att det är staten genom sin auktoritet, som ska lösa problemet. Åsikterna som återfinns hos Sverigedemokraterna kan, kopplas till konservatismen och deras idé om en stark nation.

5.2.1 Vilken syn på kriminalitet och kriminella ger Sveriges riksdagspartier uttryck för och kan dessa skillnader förklaras ideologiskt?

De svenska riksdagspartierna är överens om de sociala orsakerna som skapar kriminella och kriminalitet i Sverige. Det som skiljer partierna åt är tillvägagångssättet för att lösa de sociala problemen, och därmed nå en minskad kriminalitet. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har i sina debattinlägg ett genomgående fokus på kollektivet och det nationella ansvaret och menar att kriminella och kriminalitet är ett kollektivt ansvar. Detta på grund av att sociala omständigheter, som arbetslöshet, segregation och låg utbildningsnivå, skapar och möjliggör ett tillfälle för brott. Det kollektiva ansvaret gör att de rödgrönas syn på kriminalitet och kriminella går att återkoppla till den socialistiska ideologin.

Moderaterna, Centerpartiet och Folkpartiet fokuserar däremot på den enskilda individen och dess frihet. De tidigare nämnda sociala problemen menar Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet ska lösas på ett individualistiskt sätt. Detta genom individuella planer för intagna, ett decentraliserat ansvarstagande, det vill säga att kommuner och andra intresseorganisationer ska ta ansvar, staten ska utgöra kontrollfunktionen avseende individers fri- och rättigheter. Lösningarna som kommer till uttryck är tecken att dessa partier präglas av den liberalistiska ideologin, men med en svensk vinkling. Kristdemokraterna avviker från de övriga allianspartierna när det gäller synen på kriminella, då de i flera av sina debattinlägg uttrycker ett familje- och föräldraansvar gällande kriminella och kriminalitet. Vidare talar Kristdemokraterna, precis som Sverigedemokraterna, om en stark poliskår och förespråkar en tilltro av de statliga myndigheterna. Detta ses som tecken på konservatismen och dess uttryck av normer, traditioner och en stark stat. Det ger sig till känna genom att de talar om hur beroende individen är av samhället men också att det är viktigt att se till sin granne och andra människor i samhället.

6 Diskussion

Resultatet i rapporten blev som förväntat, att synen på kriminella och kriminalitet skiftar beroende på vilket parti som undersöks samt vilken ideologi de representerar. Att de ser sociala faktorer som grundläggande för individers kriminella bana, är inte överraskande men det är i tillvägagångssättet för att lösa problemen som deras ideologier kommer till uttryck. Något som går att reflektera över, utifrån resultatet är att alla riksdagspartier har intressanta lösningar på minskandet av kriminella och kriminaliteten i Sverige. Att lösningen skulle finnas i att minska de sociala faktorerna som arbetslöshet, segregation och låg utbildningsnivå, tror jag är en viktig del. Detta eftersom det inte finns någon människa som kan handla i ett socialt vakuum, utan alla är vi beroende av det ena eller det andra. Vare sig det handlar om relation till föräldrar och familj och på så sätt inte hamnar i en kriminell bana, eller om det har med umgängeskrets och individen sociala kontext, i stort att göra. Precis som den tidigare forskningen lyfter fram, att det i många fall är tillfället som skapar brottet, gör att det också är den sociala miljön som bidrar till kriminalitet. Vidare anser jag, precis som Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet framför om i sina debattinlägg, att det är ett individuellt ansvar och val människor gör i stunden de begår brott. Alla individer har en valmöjlighet i att begå brott eller inte, vad som däremot kan vara avgörande är hur individen ser på valmöjligheten. I vissa fall kanske valet att begå brott är den enkla vägen, istället för att följa den ”lagliga” och betydlig jobbigare väg, allt beroende på individens sociala kontext.

Att debattinläggen har ett fokus på den sociala frågan och att det är strategiska lösningar på problemet gällande kriminella och kriminalitet som debatteras, är inte ologiskt. Detta eftersom det kan vara svårt för en riksdag att debattera individperspektivet, då den frågan är något som berör kriminalvården. Det är de som arbetar med den enskilda individen och därmed kan de arbeta fram ett individanpassat program. Vad jag saknar i debatterna är en diskussion runt individen och hur denne ska uppfattas i samhället efter avtjänat straff. Återgår de till att vara en del av samhället eller förblir de kvar i en utsatt grupp?

Referenser

Aktuell debatt, *Organiserad brottslighet*, 2012, åtkomst 11 maj 2015
<<http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Ovriga-debatter/Aktuella-debatter/Aktuell-debatt/?did=GZC120120217ad>>.

Aktuell debatt, *Oroligheter i storstädernas förorter*, 2013, åtkomst 11 maj 2015
<<http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Ovriga-debatter/Aktuella-debatter/Aktuell-debatt/?did=H0C120130531ad>>.

Andersson Robert och Roddy Nilsson, *Svensk kriminalpolitik*, Liber, Stockholm, 2009.

Ball Terence och Dagger Richard, *Political ideologies and the Democratic ideal*, tredje upplagan, Longman, New York, 1999.

Bergström Göran och Boréus Kristina, *Textens mening och makt*, tredje upplagan, Studentlitteratur, Lund, Kapitel fyra, 2012.

Brottsförebyggande rådet, *Brott och statistik*, åtkomst 12 juli 2015.
<<http://www.bra.se/bra/brott-och-statistik/brottsutvecklingen.html>>.

Brottsförebyggande rådet, *Strategi 2015*, 2012, åtkomst 17 december 2014,
<http://www.bra.se/download/18.22a7170813a0d141d21800050152/1357635913788/Strategi_2015.pdf>.

Brottsförebyggande rådets, *Om brå*, åtkomst 12 juli 2015.
<<http://www.bra.se/bra/om-bra.html>>.

Brottsförebyggande rådet, *Publikationer*, åtkomst 12 juli 2015.
<<http://www.bra.se/bra/publikationer.html>>.

Ekbom Thomas, Engström Gunnar och Göransson Birgitta, *Människan, brottet, följderna, Kriminalitet och kriminalvården i Sverige*, 7 upplagan, Natur och Kultur, Stockholm, 2011.

Helsingborgs dagblad, *Allas vårt ansvar och priset är att förhindra brott*, åtkomst 9 juli 2015.
<<http://www.hd.se/opinion/huvudledare/2015/07/08/allas-vart-ansvar-och-priset-for-att-hindra-brott/>>.

Kriminalvårdsfrågor, 2015, åtkomst 11 maj 2015

<<http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Debatter-och-beslut-om-forslag/Arendedebatter/?did=H201JuU17>>.

Larsson Reidar, *Politiska ideologier i vår tid*, Studentlitteratur, 8:e upplagan, Lund, 2014.

Lewin Leif, *Ideologi och strategi, svensk politik under 130 år*, Nordstedts juridik, studentlitteratur, Lund, 2002.

Liljas Peter, *Dömd för brott- farväl till rättigheter*, Amnesty, åtkomst 9 juli 2015.

<<http://www2.amnesty.se/ap.nsf/reportage/B3E8E16A95A0B711C1257ADD004E033B?opendocument>>.

Lundstöm Sebastian och Kuja-Halkola Ralf, *Orsaker till kriminalitet, sammanställningsrapport*, Kriminalvårdens utvecklingsenhet, projektnummer 2013:267, 2014.

Regeringskansliet, *Proposition 2010/03*, åtkomst 9 juli 2015.

<<http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2010/03/prop.-200910147/>>.

Regeringskansliet, *Straffskalan för mord*, åtkomst 9 juli 2015.

< <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2007/12/sou-200790/>>.

Riksdagens hemsida, *Debatter och beslut i riksdagen*, 2013, åtkomst 16 maj 2015.

<<http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Debatter-och-beslut-i-kammaren/>>.

Sarnecki Jerzy och Sivertsson Fredrik, *Att bryta en kriminell livsstil, Livshistorier från "The Stockholm Life-course project"*, projektnummer 2009:99, Kriminalvårdens utvecklingsenhet, 2013.